

Raport

**Badanie losów zawodowych absolwentów Uniwersytetu
Rzeszowskiego
Pomiar początkowy absolwentów z rocznika 2010/2011**

Biuo Karier Uniwersytetu Rzeszowskiego

Budynek A1, pok. 011

ul. Rejtana 16 C

35 – 959 Rzeszów

Rzeszów, 2012

Zbieranie i wprowadzanie danych:

mgr Paweł Dubis, kierownik Biura Karier

mgr Ewa Halik

mgr Karolina Klęba

mgr Ewelina Niedziątek

Analiza danych wraz z opracowaniem raportu:

mgr Ewa Halik

Dziękujemy wszystkim studentom i absolwentom za wyrażenie zgody na udział w badaniach. Dzięki Waszej pomocy możemy rozwijać Nasz Uniwersytet.

*Dziękujemy także wszystkim osobom, które wspierają Biuro Karier Uniwersytetu Rzeszowskiego w prowadzeniu badań i w codziennej działalności.
Wasze wsparcie jest dla nas bardzo cenne.*

UWAGA!
KOPIOWANIE BEZ PODANIA ŹRÓDŁA ZABRONIONE

SPIS TREŚCI

INDEKS NAZW I SKRÓTÓW STOSOWANYCH W RAPORCIE	5
WSTĘP	6
1. METODOLOGIA.....	7
1.1 Pojęcia stosowane w raporcie z pomiaru początkowego.....	7
1.2 Problematyka badawcza pomiaru początkowego	8
1.3 Kwestionariusz	8
1.4 Organizacja procesu badawczego	9
2. CHARAKTERYSTYKA BADANEJ ZBIOROWOŚCI STUDENCI/ABSOLWENCI STUDIÓW PIERWSZEGO I DRUGIEGO STOPNIA.....	11
3. CHARAKTERYSTYKA STUDENTÓW/ABSOLWENTÓW ROCZNIKA 2010/2011 KOŃCZĄCYCH STUDIA PIERWSZEGO STOPNIA	13
3.1 Płeć	14
3.2 Wydział.....	14
3.3 Kierunek studiów	15
3.4 Forma studiów.....	16
4. WYNIKI POMIARU POCZĄTKOWEGO STUDENTÓW/ ABSOLWENTÓW STUDIÓW PIERWSZEGO STOPNIA ROCZNIKA 2010/2011	17
4.1 Praca w trakcie studiów	17
4.2 Udział w praktykach nadobowiązkowych	18
4.3 Studia za granicą.....	18
4.4 Aktywność społeczna w czasie studiów	19
4.5 Ponowny wybór ukończonego kierunku studiów	20
4.6 Motywy rezygnacji z ponownego wyboru ukończonego kierunku studiów.....	23
4.7 Plany odnoszące się do założenia działalności gospodarczej.....	24
4.8 Chęć kontynuowania studiów w przyszłości.....	25
4.9 Rodzaj studiów preferowany do wyboru w przyszłości.....	26
5. PODSUMOWANIE WYNIKÓW POMIARU POCZĄTKOWEGO STUDENTÓW/ABSOLWENTÓW STUDIÓW PIERWSZEGO STOPNIA.....	27
6. CHARAKTERYSTYKA STUDENTÓW/ABSOLWENTÓW ROCZNIKA 2010/2011 KOŃCZĄCYCH STUDIA DRUGIEGO STOPNIA	30
6.1 Płeć	31
6.2 Wydział.....	31
6.3 Kierunek studiów	32
6.4 Poziom kształcenia	33

6.5	Forma studiów	33
7.	WYNIKI POMIARU POCZĄTKOWEGO STUDENTÓW/ABSOLWENTÓW STUDIÓW DRUGIEGO STOPNIA ROCZNIKA 2010/2011	34
7.1	Praca w trakcie studiów	34
7.2	Udział w praktykach nadobowiązkowych	35
7.3	Studia za granicą	35
7.4	Aktywność społeczna w czasie studiów	36
7.5	Ponowny wybór ukończonego kierunku studiów	36
7.6	Motywy rezygnacji z ponownego wyboru ukończonego kierunku studiów	38
7.7	Plany odnoszące się do założenia działalności gospodarczej	39
7.8	Chęć kontynuowania studiów w przyszłości	39
7.9	Rodzaj studiów preferowany do wyboru w przyszłości	40
8.	PODSUMOWANIE WYNIKÓW POMIARU POCZĄTKOWEGO STUDENTÓW /ABSOLWENTÓW STUDIÓW DRUGIEGO STOPNIA	41
	ANEKS	44
	SPIS TABEL	44
	SPIS RYSUNKÓW I WYKRESÓW	45

INDEKS NAZW I SKRÓTÓW STOSOWANYCH W RAPORCIE

CAWI (ang. *Computer Assisted Web Interviewing*) – wywiad wspomagany komputerowo przy pomocy strony www. Jest to technika badawcza w badaniach ilościowych, w której respondent jest proszony o wypełnienie ankiety w formie elektronicznej.

CATI (ang. *Computer Assisted Telephone Interviewing*) – wywiad telefoniczny wspomagany komputerowo. Jest to technika badawcza stosowana w badaniach ilościowych, w której respondent udziela wywiadu przez telefon a ankieter zaznacza w systemie jego odpowiedzi.

Fala badania – jednorazowa wysyłka kwestionariusz ankiety za pośrednictwem Internetu.

System CATI-SUPPORT – oprogramowanie wspomagające przeprowadzanie badań ankietowych. W zależności od wymagań może być wykorzystany do realizowania badań prowadzonych różnymi metodami.

Ustawa o szkolnictwie wyższym – Ustawa z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365, z późn. zm.) z nowelizacją z dnia 1 października 2012 r.

WSTĘP

Przedmiotem badania jest przebieg karier zawodowych absolwentów w celu dostarczenia informacji o potrzebach dostosowania kierunków studiów i programów kształcenia do potrzeb rynku pracy. Badanie ma charakter panelowy i składa się z czterech etapów.

W pierwszym etapie studenci bezpośrednio po ukończeniu kształcenia na studiach pierwszego lub drugiego stopnia decydują się czy wyrażają zgodę na uczestniczenie w badaniu, a następnie wypełniają wstępną ankietę dot. m.in. aktywności społeczno-zawodowej w trakcie studiów, stopnia zadowolenia z ukończonych studiów oraz planów edukacyjno-zawodowych na przyszłość.

Kolejnymi etapami będzie badanie absolwentów po roku, trzech i pięciu latach. Badanie to będzie skoncentrowane na ustaleniu wpływu ukończonych na Uniwersytecie Rzeszowskim studiów na obecną sytuację zawodową absolwentów.

W niniejszym raporcie zostaną przedstawione wyniki z zakończonego I etapu badania pilotażowego (pomiaru początkowego) losów absolwentów Uniwersytetu Rzeszowskiego przeprowadzonego wśród studentów/absolwentów, którzy ukończyli studia w 2011 roku. Ze względu na złożoność i obszerną próbę, na której zostało przeprowadzone badanie, wyniki badania będą podzielone na dwie części: ogólną dotyczącą całościowego obrazu odpowiedzi absolwentów bez rozbicia na wydziały, kierunki i rodzaj studiów oraz część szczegółową, opracowaną na wydziały.

Zapraszamy do lektury raportu
Zespół Biura Karier
Uniwersytetu Rzeszowskiego

1. METODOLOGIA

W trakcie zbierania danych do raportu z pomiaru początkowego napotkano na pewne trudności, które rzutują na adekwatność nazewnictwa stosowanego w niniejszym opracowaniu. Związane jest to z chwilą, w której osoby udają się po podbicie karty obiegowej. Część studentów kartę obiegową podbija przed przystąpieniem do obrony, natomiast pozostałe osoby podbijają kartę obiegową po uzyskaniu dyplomu. Zdarzają się także sytuacje, gdzie absolwent odbiera dyplom po dłuższym odstępie czasowym, np. po roku od obrony. W takiej sytuacji absolwenci nie biorą już udziału w badaniu.

1.1 Pojęcia stosowane w raporcie z pomiaru początkowego

Absolwent

Główny Urząd Statystyczny w raporcie *Szkoły Wyższe i ich finanse w 2010 r.* (Warszawa 2011, s.11) definiuje absolwenta szkół wyższych jako osobę, która uzyskała dyplom stwierdzający ukończenie studiów wyższych i - po obronie pracy – uzyskała tytuł zawodowy magistra (po studiach magisterskich jednolitych lub drugiego stopnia/uzupełniających), inżyniera lub licencjata (po studiach pierwszego stopnia/zawodowych).

Tak ujęta terminologia byłaby trudna do zastosowania w tej części badania ze względu na organizację toku studiów, ponieważ najczęściej osoby przychodzące po wpis do karty obiegowej muszą złożyć ją ze wszystkimi wpisami i pieczętkami jeszcze przed obroną. Dlatego też w raporcie z pomiaru początkowego używanie tej nazwy nie jest w pełni uprawnione i używana będzie formuła „student/absolwent”.

Losy zawodowe absolwentów

Raport z pomiaru początkowego przedstawia wybrane aspekty aktywności społecznej i zawodowej podejmowanej przez studentów w trakcie studiów oraz plany związane z podjęciem studiów. Ustawa *Prawo o szkolnictwie wyższym* nie wymienia

sformułowania „losy zawodowe absolwentów” - wskazuje na „kariery zawodowe”. Losy zawodowe absolwentów definiowane są w raporcie jako droga zawodowa osób kończących studia wyższe. Natomiast w raporcie z pomiaru początkowego przedstawiona jest droga nabywania praktyki zawodowej w trakcie studiów oraz potencjał zawodowy, którym dysponuje absolwent po ukończeniu studiów.

1.2 Problematyka badawcza pomiaru początkowego

- Czy studenci/absolwenci Uniwersytetu Rzeszowskiego podejmują w trakcie studiów pracę?
- Czy studenci/absolwenci Uniwersytetu Rzeszowskiego podejmują w trakcie studiów praktyki nadobowiązkowe?
- Czy studenci/absolwenci Uniwersytetu Rzeszowskiego podejmują w trakcie studiów działalność społeczną (charytatywną, wolontariat, działają w organizacjach studenckich)?
- Czy studenci/absolwenci Uniwersytetu Rzeszowskiego studiowali za granicą?
- Jak studenci/absolwenci Uniwersytetu Rzeszowskiego oceniają ukończony kierunek studiów?
- Czy studenci/absolwenci Uniwersytetu Rzeszowskiego planują założenie własnej działalności gospodarczej?
- Czy studenci/absolwenci Uniwersytetu Rzeszowskiego planują podjęcie studiów w przyszłości?

1.3 Kwestionariusz

Pracownicy Biura Karier UR rozdawali ankietę oraz formularz wyrażenia zgody na udział w badaniach wszystkim studentom/absolwentom Uniwersytetu Rzeszowskiego, którzy ukończyli studia w roku akademickim 2010/2011 i udali się do Biura Karier Uniwersytetu Rzeszowskiego w celu podbicia karty obiegowej.

Niniejsze badanie zostało przeprowadzone w okresie od 1 stycznia do 30 listopada 2011 roku pośród studentów/absolwentów 12 wydziałów Uniwersytetu Rzeszowskiego, którzy zakończyli kształcenie na studiach pierwszego i drugiego

stopnia. Zgodę na udział w badaniu losów zawodowych absolwentów wyraziło 4 130 osób.

Ankieta miała na celu sprawdzenie aktywności zawodowej i społecznej badanych podczas studiów, zadowolenia/niezadowolenia z ukończonego kierunku studiów, chęci założenia w przyszłości własnej działalności gospodarczej oraz planów dotyczących ewentualnego podjęcia kolejnych studiów.

Kwestionariusz składał się z 7 pytań, w tym dwóch dodatkowo rozszerzonych, a także formularza zawierającego powierzone do przetwarzania dane osobowe. Zebranie informacji o adresie e-mail, telefonie kontaktowym oraz imieniu i nazwisku badanego było konieczne ze względu na potrzebę ponownego skontaktowania się z absolwentem w przyszłości.

1.4 Organizacja procesu badawczego

Badanie losów zawodowych realizowane na Uniwersytecie Rzeszowskim zostało zaplanowane. Niniejszy raport przedstawia wyniki Etapu I – pomiaru początkowego. Etap ten rozpoczyna się uzyskaniem zgody na udział w badaniu od osób kończących studia. Studenci/absolwenci wypełniają formularz zgody na udział w badaniu gdzie pozostawiają swoje dane kontaktowe i uzupełniają krótką ankietę o aktywności społecznej i zawodowej w trakcie studiów. Wprowadzone do macierzy formularze i ankiety tworzą bazę danych absolwentów z danego roku akademickiego, którzy po roku, trzech i pięciu są adresatami kolejnych etapów badania. Następnie opracowane dane podlegają statystycznej analizie, której efektem finalnym jest raport. Pozostałe etapy badania przedstawia Rysunek 1.

Rysunek 1. Etapy procesu badawczego

ETAP 1 Pomiar początkowy

- Uzyskanie zgody od osób kończących studia na przetwarzanie danych osobowych w celu umożliwienia przeprowadzenia badań losów zawodowych absolwentów Uniwersytetu Rzeszowskiego.
- Rozdanie studentom/absolwentom Uniwersytetu Rzeszowskiego (wyrażających chęć udziału w badaniu) ankiety w celu zebrania podstawowych informacji na temat ich aktywności zawodowej i społecznej, podejmowanej podczas studiów oraz dalszych planów edukacyjnych.
- Utworzenie bazy danych absolwentów biorących udział w badaniu.
- Opracowanie zebranych danych.
- Przygotowanie raportu wstępnego.

ETAP 2 Badanie CAWI i CATI po roku

- Rozesłanie kwestionariusza ankiety do osób, które wyraziły zgodę na udział w badaniu po co najmniej 12 miesiącach od daty ukończenia przez nie studiów. Badanie zostanie przeprowadzone za pomocą systemu CATI-SUPPORT (ankieta internetowa).
- Rozesłanie przypomnień z prośbą o wypełnienie ankiety osobom, które nie odesłały kwestionariusza przesłanego przez Biuro Karier Uniwersytetu Rzeszowskiego.
- Podjęcie próby kontaktu telefonicznego z osobami, które nie odpowiedziały na ankietę internetową pomimo otrzymanej wiadomości z przypomnieniem.
- Opracowanie zebranych danych.
- Przygotowanie raportu cząstkowego.

ETAP 3 Badanie CAWI i CATI po 3 latach

- Rozesłanie kwestionariusza ankiety do osób, które wyraziły zgodę na udział w badaniu po co najmniej 36 miesiącach od daty ukończenia przez nie studiów. Badanie zostanie przeprowadzone za pomocą systemu CATI-SUPPORT (ankieta internetowa).
- Rozesłanie przypomnień z prośbą o wypełnienie ankiety osobom, które nie odesłały otrzymanego kwestionariusza.
- Podjęcie próby kontaktu telefonicznego z osobami, które nie odpowiedziały na ankietę internetową pomimo otrzymanej wiadomości z przypomnieniem.
- Opracowanie zebranych danych.
- Przygotowanie raportu cząstkowego.

ETAP 4 Badanie CAWI i CATI po 5 latach

- Rozesłanie kwestionariusza ankiety do osób, które wyraziły zgodę na udział w badaniu po co najmniej 60 miesiącach od daty ukończenia przez nie studiów. Badanie zostanie przeprowadzone za pomocą systemu CATI-SUPPORT (ankieta internetowa).
- Rozesłanie przypomnień z prośbą o wypełnienie ankiety osobom, które nie odesłały otrzymanego kwestionariusza.
- Podjęcie próby kontaktu telefonicznego z osobami, które nie odpowiedziały na ankietę internetową pomimo otrzymanej wiadomości z przypomnieniem.
- Opracowanie zebranych danych.
- Przygotowanie raportu cząstkowego.

2. CHARAKTERYSTYKA BADANEJ ZBIOROWOŚCI STUDENCI/ABSOLWENCI STUDIÓW PIERWSZEGO I DRUGIEGO STOPNIA

Tabela 1. Absolwenci Uniwersytetu Rzeszowskiego w roku akademickim 2010/2011

	Liczba absolwentów Uniwersytetu Rzeszowskiego w roku akademickim 2010/2011 (stan na 30.11.2011 r. wg sprawozdania GUS S-10)*			Studenci/absolwenci rocznika 2010/2011, którzy wyrazili zgodę na udział w badaniu losów zawodowych prowadzonym przez Biuro Karier UR			Procentowy udział badanych w ogóle absolwentów UR 2010/2011
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne	Ogółem	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne	Ogółem	
Wydział Biologiczno-Rolniczy	339	149	488	263	54	317	65,0
Wydział Ekonomii	455	268	723	371	44	415	57,4
Wydział Filologiczny	446	312	758	372	174	546	72,0
Wydział Matematyczno-Przyrodniczy	204	102	306	74	56	130	42,5
Wydział Medyczny	481	569	1050	348	212	560	53,3
Wydział Pedagogiczno-Artystyczny	554	344	898	472	180	652	72,6
Wydział Prawa i Administracji	529	292	821	349	91	440	53,6
Wydział Socjologiczno-Historyczny	563	135	698	293	45	338	48,4
Wydział Sztuki	76	24	100	37	2	39	39,0
Wydział Wychowania Fizycznego	520	415	935	351	252	603	64,5
Zamiejscowy Wydział Biotechnologii	91	0	91	65	0	65	71,4
Międzywydziałowy Instytut Filozofii	62	0	62	24	1	25	40,3
Ogółem	4320	2610	6930	3019	1111	4130	59,6

* Dane uzyskane w Dziale Kształcenia Uniwersytetu Rzeszowskiego

W 2011 roku studia na Uniwersytecie Rzeszowskim zakończyło 6 930 abiturientów. Niespełna 2/3 osób to absolwenci kończący studia stacjonarne zaś ponad 1/3 uzyskała dyplom na studiach niestacjonarnych. Przy podbijaniu kart obiegowych w Biurze Karier Uniwersytetu Rzeszowskiego, zgodę na udział w badaniu losów zawodowych absolwentów Uniwersytetu Rzeszowskiego wyraziło 4 130 studentów/absolwentów, co stanowi 59,6% ogółu abiturientów kończących studia na Uniwersytecie Rzeszowskim w roku akademickim 2010/2011. Największe odsetki osób wyrażających zgodę na udział w badaniu uzyskały wydziały:

Pedagogiczno-Artystyczny (72,6%), Filologiczny (72,0%), Zamiejscowy Wydział Biotechnologii (71,4%) oraz Wydział Biologiczno-Rolniczy.

W porównaniu z rokiem 2010, gdzie zgodę na udział w badaniu wyraziło 2 809 osób w roku 2011 liczba ta zwiększyła się o 1 321 osób.

Proces boloński zobligował uczelnie do wprowadzenia studiów na trzech stopniach. Raport przedstawia wyniki pomiaru początkowego w rozróżnieniu na stopień I i stopień II. Podział ten jest podyktowany wymaganiami, jakie niesie za sobą wdrażanie Krajowych Ram Kwalifikacji i wskazaniem na poszczególnych stopniach odpowiednich kompetencji. Podział ten jest stosowany po raz pierwszy w ujęciu pomiaru początkowego badania losów zawodowych absolwentów Uniwersytetu Rzeszowskiego.

3. CHARAKTERYSTYKA STUDENTÓW/ABSOLWENTÓW ROCZNIKA 2010/2011 KOŃCZĄCYCH STUDIA PIERWSZEGO STOPNIA

Tabela 2. Absolwenci studiów pierwszego stopnia z rocznika 2010/2011 ze względu na wydziały i zgodę na udział w badaniu losów zawodowych absolwentów Uniwersytetu Rzeszowskiego

	Liczba absolwentów Uniwersytetu Rzeszowskiego w roku akademickim 2010/2011 (stan na 30.11.2011 r. wg sprawozdania GUS S-10)* studia pierwszego stopnia			Studenci/absolwenci studiów pierwszego stopnia z rocznika 2010/2011, którzy wyrazili zgodę na udział w badaniu prowadzonym przez Biuro Karier UR			Procentowy udział badanych** w liczbie absolwentów UR 2010/2011 z danego Wydziału
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne	Ogółem	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne	Ogółem	
Wydział Biologiczno-Rolniczy	191	86	277	139	29	168	60,7
Wydział Ekonomii	288	90	378	259	13	272	72,0
Wydział Filologiczny	232	79	311	215	46	261	83,9
Wydział Matematyczno-Przyrodniczy	80	20	100	13	8	21	21,0
Wydział Medyczny	239	244	483	188	62	250	51,8
Wydział Pedagogiczno-Artystyczny	328	169	497	293	95	388	78,1
Wydział Prawa i Administracji	310	146	456	213	52	265	58,1
Wydział Socjologiczno-Historyczny	240	50	290	142	17	159	54,8
Wydział Sztuki	52	14	66	25	2	27	40,9
Wydział Wychowania Fizycznego	313	120	433	197	71	268	61,9
Zamiejscowy Wydział Biotechnologii	35	0	35	27	0	27	77,1
Międzywydziałowy Instytut Filozofii	35	0	35	18	1	19	54,3
Ogółem	2 343	1 018	3 361	1 729	396	2 125	63,2

* Dane uzyskane w Dziale Kształcenia Uniwersytetu Rzeszowskiego

** Badani - osoby wyrażające zgodę na udział w badaniu

Studia pierwszego stopnia w roku akademickim 2010/2011 ukończyło 3 361 studentów. Spośród nich 63,2% wyraziło zgodę na udział w badaniu losów zawodowych absolwentów Uniwersytetu Rzeszowskiego. Wśród deklarujących chęć wzięcia udziału w badaniu najwyższe odsetki studentów/absolwentów przypadają na Wydziały: Filologiczny (83,9%), Pedagogiczno-Artystyczny (78,1%), Zamiejscowy Wydział Biotechnologii (77,1%) oraz Wydział Ekonomii (72,0%) (procenty nie są

miarodajne ze względu na różną liczebność osób kończących studia na poszczególnych Wydziałach).

3.1 Płeć

Tabela 3. Płeć

Płeć	Liczebność	Procent
Mężczyzna	512	24,1
Kobieta	1613	75,9
Ogółem	2125	100,0

Osoby, które wyraziły zgodę na udział w badaniu to w większości kobiety. Stanowiły one 75,9% badanych. Zgodę na udział w badaniu wyraziło 24,1% mężczyzn.

3.2 Wydział

Tabela 4. Wydział

Wydział	Liczebność	Procent
Wydział Biologiczno-Rolniczy	168	7,9
Wydział Ekonomii	272	12,8
Wydział Filologiczny	261	12,3
Wydział Matematyczno-Przyrodniczy	21	1,0
Wydział Medyczny	250	11,8
Wydział Pedagogiczno-Artystyczny	388	18,3
Wydział Prawa i Administracji	265	12,5
Wydział Socjologiczno-Historyczny	159	7,5
Wydział Sztuki	27	1,3
Wydział Wychowania Fizycznego	268	12,6
Zamiejscowy Wydział Biotechnologii	27	1,3
Międzywydziałowy Instytut Filozofii	19	0,9
Ogółem	2125	100,0

Ze względu na liczbę osób wyrażających zgodę na udział w badaniu najliczniej reprezentowane są wydziały: Pedagogiczno-Artystyczny (18,3%), Wydział Ekonomii (12,8%), Wydział Wychowania Fizycznego (12,6%), Wydział Prawa i Administracji (12,5%) oraz Wydział Filologiczny (12,3%).

3.3 Kierunek studiów

Tabela 5. Kierunek studiów

Kierunek	Liczebność	Procent	Procent ważnych
Administracja	161	7,6	7,6
Archeologia	4	0,2	0,2
Biologia	26	1,2	1,2
Biotechnologia	27	1,3	1,3
Edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej	26	1,2	1,2
Edukacja artystyczna w zakresie sztuki plastycznej	17	0,8	0,8
Edukacja techniczno-informatyczna	9	0,4	0,4
Ekonomia	272	12,8	12,8
Europeistyka	104	4,9	4,9
Filologia angielska	30	1,4	1,4
Filologia germańska	67	3,2	3,2
Filologia polska	106	5,0	5,0
Filologia rosyjska	58	2,7	2,7
Filozofia	19	0,9	0,9
Fizjoterapia	117	5,5	5,5
Fizyka	2	0,1	0,1
Fizyka techniczna	2	0,1	0,1
Grafika	10	0,5	0,5
Historia	33	1,6	1,6
Kulturoznawstwo	42	2,0	2,0
Matematyka	8	0,4	0,4
Ochrona środowiska	72	3,4	3,4
Pedagogika	362	17,0	17,1
Pielęgniarstwo	44	2,1	2,1
Politologia	36	1,7	1,7
Położnictwo	32	1,5	1,5
Ratownictwo medyczne	23	1,1	1,1
Rolnictwo	70	3,3	3,3
Socjologia	44	2,1	2,1
Turystyka i rekreacja	187	8,8	8,8
Wychowanie fizyczne	76	3,6	3,6
Zdrowie publiczne	34	1,6	1,6
Ogółem	2120	99,8	100,0
Brak danych	5	0,2	-
Ogółem	2125	100,0	-

Kierunki, której najliczniej reprezentowane są w pomiarze początkowym studentów/absolwentów rocznika 2010/2011 to pedagogika, ekonomia, turystyka i rekreacja oraz administracja.

3.4 Forma studiów

Tabela 6. Forma studiów

Forma studiów	Liczebność	Procent
Stacjonarne	1729	81,4
Niestacjonarne	396	18,6
Ogółem	2125	100,0

Studenci/absolwenci, którzy wyrazili zgodę na udział w badaniu i zostali ujęci w tym opracowaniu w zdecydowanej większości studiowali na studiach stacjonarnych (81,4%). Niespełna 1/5 ukończyła studia niestacjonarne.

4. WYNIKI POMIARU POCZĄTKOWEGO STUDENTÓW/ ABSOLWENTÓW STUDIÓW PIERWSZEGO STOPNIA ROCZNIKA 2010/2011

Do formularza zgody na udział w badaniach dołączono krótki kwestionariusz w celu zebrania podstawowych informacji o aktywności zawodowej i społecznej podejmowanej w trakcie studiów, a także o dalszych planach edukacyjnych studentów/absolwentów Uniwersytetu Rzeszowskiego.

4.1 Praca w trakcie studiów

Tabela 7. Podejmowanie pracy w trakcie studiów ze względu na płeć

Czy podczas studiów podejmował/a Pan/Pani pracę?		Płeć		
		Mężczyzna	Kobieta	Ogółem
Tak, praca związana z kierunkiem studiów	Liczebność	53	158	211
	%	10,5	9,8	10,0
Tak, praca niezwiązana z kierunkiem studiów	Liczebność	267	751	1018
	%	53,0	46,7	48,2
Nie	Liczebność	185	713	898
	%	36,7	44,3	42,5
Ogółem	Liczebność	504	1609	2113
	%	100,2*	100,8*	100,7*

*Procenty nie sumują się do 100,0% ze względu na możliwość wyboru dwóch odpowiedzi - zarówno pracy związanej z kierunkiem studiów jak i pracy niezwiązanej z kierunkiem studiów.

Ponad połowa badanych (58,2%) zadeklarowała, iż w trakcie studiów podejmowała zatrudnienie. Wśród osób pracujących 82,8% (procent z liczby 1 229 – ogółu osób podejmujących zatrudnienie) wykonywało pracę niezwiązaną z kierunkiem studiów. Pracę tożsamą z kierunkiem studiów w ich trakcie podjęło 17,2% badanych (procent z liczby 1 229 – ogółu osób podejmujących zatrudnienie). Brak doświadczenia zawodowego zadeklarowało 42,5% ogółu badanych.

4.2 Udział w praktykach nadobowiązkowych

Tabela 8. Podejmowanie praktyk nadobowiązkowych w trakcie studiów ze względu na płeć

Czy podczas studiów podejmował/a Pan/Pani praktyki nadobowiązkowe?		Płeć		
		Mężczyzna	Kobieta	Ogółem
Tak	Liczebność	28	132	160
	%	5,5	8,2	7,6
Nie	Liczebność	478	1474	1952
	%	94,5	91,8	92,4
Ogółem	Liczebność	506	1606	2112
	%	100,0	100,0	100,0

Studenci/absolwenci studiów pierwszego stopnia w zdecydowanej większości w trakcie studiów nie angażowali się w praktyki nadobowiązkowe (92,4%). Aktywność związaną ze zdobywaniem doświadczenia zawodowego podjęło 7,6% respondentów.

4.3 Studia za granicą

Tabela 9. Podejmowanie studiów za granicą ze względu na płeć

Czy studiował/a Pan/Pani za granicą (np. w ramach programu Erasmus)		Płeć		
		Mężczyzna	Kobieta	Ogółem
Tak	Liczebność	7	41	48
	%	1,4	2,6	2,3
Nie	Liczebność	499	1565	2064
	%	98,6	97,4	97,7
Ogółem	Liczebność	506	1606	2112
	%	100,0	100,0	100,0

Nieznaczny odsetek studentów/absolwentów z rocznika 2010/2011 zdobywał wiedzę za granicą, uczestnicząc w wymianie studentów w ramach programu Erasmus. Z możliwości takiej skorzystało tylko 2,3% osób badanych, którzy ukończyli studia pierwszego stopnia w 2011 roku na Uniwersytecie Rzeszowskim.

4.4 Aktywność społeczna w czasie studiów

Tabela 10. Zaangażowanie w działalność społeczną w trakcie studiów ze względu na płeć

Czy podczas studiów prowadzi/a Pan/Pani działalność społeczną (np. organizacje studenckie, charytatywne, wolontariat, inne)?		Płeć		
		Mężczyzna	Kobieta	Ogółem
Tak	Liczebność	94	275	369
	%	18,6	17,1	17,4
Nie	Liczebność	412	1336	1748
	%	81,4	82,9	82,6
Ogółem	Liczebność	506	1611	2117
	%	100,0	100,0	100,0

Działalność społeczna cieszyła się wśród badanych większą popularnością niż udział w praktykach nadobowiązkowych, czy wyjazdy na Erasmusa. Aktywność społeczną w trakcie studiów podejmowało 17,4% ankietowanych. Brak zaangażowania w działalność społeczną zadeklarowało 82,6% respondentów.

Tabela 11. Prowadzenie działalności społecznej ze względu na rodzaj ukończonych studiów pierwszego stopnia

Czy podczas studiów prowadzi/a Pan/Pani działalność społeczną (np. organizacje studenckie, charytatywne, wolontariat, inne)?		Stacjonarne	Niestacjonarne	Ogółem
Tak	Liczebność	325	44	369
	%	18,9	11,2	17,4
Nie	Liczebność	1398	350	1748
	%	81,1	88,8	82,6
Ogółem	Liczebność	1723	394	2117
	%	100	100	100

Z danych zawartych w Tabeli nr 11 wynika, iż studenci/absolwenci pierwszego stopnia studiów stacjonarnych częściej angażują się w działalność społeczną niż studenci/absolwenci pierwszego stopnia studiów niestacjonarnych.

4.5 Ponowny wybór ukończonego kierunku studiów

Tabela 12. Deklaracja ponownego wyboru kierunku studiów ze względu na płeć

Czy z perspektywy czasu wybrał(a)by Pan/Pani ponownie ten sam kierunek studiów?		Płeć		
		Mężczyzna	Kobieta	Ogółem
Tak	Liczebność	305	932	1237
	%	60,4	58,0	58,6
Nie	Liczebność	94	315	409
	%	18,6	19,6	19,4
Nie wiem	Liczebność	106	360	466
	%	21,0	22,4	22,1
Ogółem	Liczebność	505	1607	2112
	%	100,0	100,0	100,0

Przemyślany wybór kierunku studiów to istotny wkład w kształtowanie swojej kariery zawodowej. Podczas pomiaru początkowego zadano pytanie weryfikujące trafność wyboru kierunku studiów. Ponad połowa badanych (58,6%), którzy kończyli studia pierwszego stopnia w roku akademickim 2010/2011 zadeklarowała, iż wybrałyby ponownie ten sam kierunek studiów. Ponownego wyboru ukończonego kierunku studiów nie zadeklarowała prawie co piąta osoba (19,4%). Natomiast jednoznacznej odpowiedzi, dotyczącej kwestii ponownego wyboru ukończonego kierunku studiów nie udzieliło 22,1% badanych.

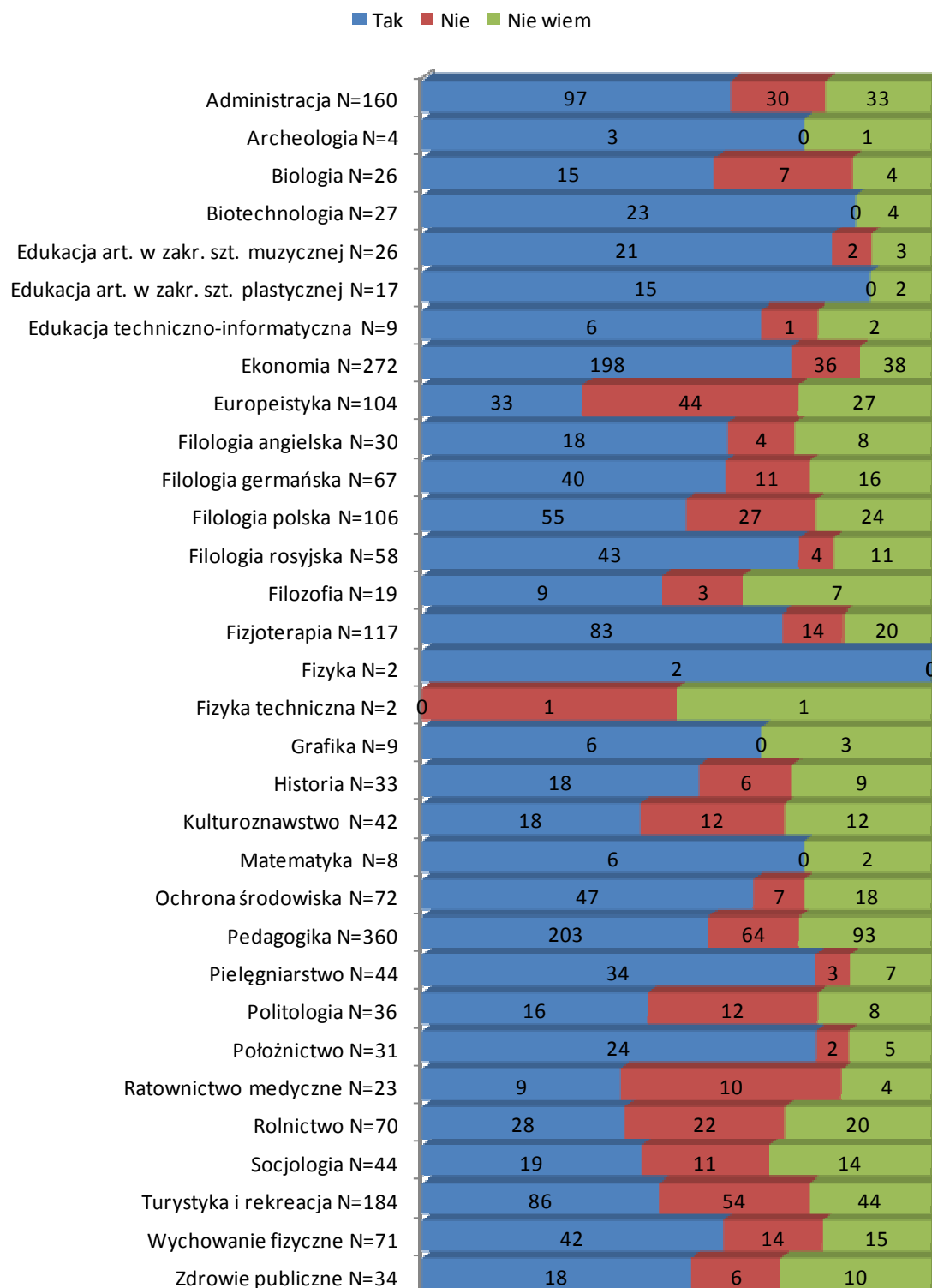
Tabela 13. Ponowny wybór kierunku studiów ze względu na rodzaj ukończonych studiów pierwszego stopnia

Czy z perspektywy czasu wybrał(a)by Pan/Pani ponownie ten sam kierunek studiów?		Stacjonarne	Niestacjonarne	Ogółem
Tak	Liczebność	969	268	1237
	%	56,3	68,4	58,6
Nie	Liczebność	354	55	409
	%	20,6	14,0	19,4
Nie wiem	Liczebność	397	69	466
	%	23,1	17,6	22,1
Ogółem	Liczebność	1720	392	2112
	%	100	100	100

Analiza danych procentowych zawartych w Tabeli nr 13 wskazuje, iż studenci/absolwenci studiów niestacjonarnych częściej wybraliby ponownie ukończony kierunek studiów niż studenci/absolwenci studiów stacjonarnych.

Natomiast wśród studentów/absolwentów studiów stacjonarnych większe odsetki badanych zdecydowanie nie wybrałyby tego samego kierunku studiów oraz nie potrafiły wypowiedzieć się jednoznacznie w tej kwestii.

Wykres 1. Czy z perspektywy czasu wybrał(a)by Pan(i) ponownie ukończony w 2011 roku kierunek studiów?

Analiza zadowolenia z wybranego kierunku studiów studentów/absolwentów studiów pierwszego stopnia, mierzona deklaracją dokonania ponownego wyboru ukończonego kierunku studiów wskazuje, iż studenci/absolwenci w większości ponownie wybraliby ukończony w 2011 kierunek studiów. W liczbach bezwzględnych najwięcej osób, które zdecydowałyby się jeszcze raz na wybór ukończonego kierunku to studenci/absolwenci pedagogiki (203 na 360 osób), ekonomii (198 na 272 osoby), administracji (97 na 160 osób), turystyki i rekreacji (86 na 184 osoby) oraz fizjoterapii (83 na 117osób). Spośród badanych absolwenci europeistyki zaznaczali najczęściej, iż nie chcieliby ponownie studiować tego kierunku (44 na 108 osób).

W większości przypadków nie jest uprawnione formułowanie porównań między poszczególnymi kierunkami, ze względu na zróżnicowane liczebności osób biorących udział w badaniu z poszczególnych kierunków.

4.6 Motywy rezygnacji z ponownego wyboru ukończonego kierunku studiów

Tabela 14. Przyczyny rezygnacji z ponownego wyboru ukończonego kierunku studiów

Przyczyny rezygnacji z ponownego wybrania kierunku studiów	Liczebność N=883	Procent obserwacji*
Kierunek studiów wybrałem/am przypadkowo (nieprzemyślany wybór)	145	16,4
Nie dostałem/am się na pożądaną przez mnie kierunek	130	14,7
Program kształcenia nie spełnił moich oczekiwań	357	40,4
Oferta rynku dla absolwenta tego kierunku jest mało atrakcyjna	450	51,0
Inne	28	3,2

* Procenty nie sumują się do 100 – w pytaniu możliwy był wybór więcej niż jednej odpowiedzi.

Badanych, którzy nie wybraliby ponownie ukończonego kierunku studiów lub nie byli zdecydowani dopytano o powód udzielenia takiej odpowiedzi. Niespełna co druga osoba wskazała, iż przyczyną takiej deklaracji jest sytuacja na rynku pracy, gdzie jest mało atrakcyjnych ofert dla absolwentów wybranego kierunku. Program kształcenia, który nie spełnił oczekiwań to odpowiedź wskazana przez 40,4% respondentów. Innymi powodami są: przypadkowy wybór kierunku studiów (16,4%) oraz niemożność dostania się na pożądaną kierunek (14,7%).

Tabela 15. Inne przyczyny rezygnacji z kierunku studiów samodzielnie udzielone przez badanych

Inne udzielone odpowiedzi	Liczebność
Brak pracy po ukończonych studiach (kierunku)	10
Wybór innej uczelni	9
Zmiany na rynku pracy, powodujące dezaktualizację wykształcenia	6
Niskie zarobki	2
Zmiana zainteresowań	1
Ogółem	28

Respondenci, którzy sami wpisywali przyczyny, dla których nie wybraliby ponownie ukończonego w 2011 roku kierunku studiów najliczniej wskazywali, iż po ukończonym przez nich kierunku nie ma pracy (10 osób). Studenci/absolwenci wybraliby teraz inną uczelnię (9 osób) oraz dostrzegają zmiany na rynku pracy, które obecnie wpłynęłyby na dokonanie wyboru innego kierunku studiów (6 osób).

4.7 Plany odnoszące się do założenia działalności gospodarczej

Tabela 16. Plany związane z założeniem własnej działalności gospodarczej ze względu na płeć

Czy rozważa Pan/Pani założenie w przyszłości własnej działalności gospodarczej?		Płeć		
		Mężczyzna	Kobieta	Ogółem
Tak	Liczebność	194	616	810
	%	38,0	38,3	38,2
Nie	Liczebność	52	209	261
	%	10,2	13,0	12,3
Nie wiem	Liczebność	260	754	1014
	%	50,9	46,8	47,8
Prowadzę już działalność gospodarczą	Liczebność	5	31	36
	%	1,0	1,9	1,7
Ogółem	Liczebność	511	1610	2121
	%	100,0	100,0	100,0

Studenci/absolwenci studiów pierwszego stopnia z 2011 roku najczęściej nie mają zdania na temat planów założenia własnej działalności gospodarczej (47,8%). Plany takie posiada 38,2% badanych, zaś 12,3% nie deklaruje chęci założenia własnej firmy. Wśród badanych znalazły się osoby, które już w trakcie studiów założyły własną działalność gospodarczą. Stanowią one 1,7% ogółu osób, które wyraziły zgodę na udział w badaniu.

4.8 Chęć kontynuowania studiów w przyszłości

Tabela 17. Deklaracja podjęcia studiów w przyszłości ze względu na płeć

Czy rozważa Pan/Pani podjęcie w przyszłości studiów?		Płeć		
		Mężczyzna	Kobieta	Ogółem
Tak	Liczebność	290	977	1267
	%	56,8	60,6	59,7
Nie	Liczebność	68	191	259
	%	13,3	11,9	12,2
Nie wiem	Liczebność	153	443	596
	%	29,9	27,5	28,1
Ogółem	Liczebność	511	1611	2122
	%	100,0	100,0	100,0

Kontynuowanie studiów może być pewnego rodzaju strategią na przetrwanie w czasach niepewnej sytuacji na rynku pracy. Jednakże przy studiach pierwszego stopnia należy z ostrożnością formułować takie sądy, ze względu na fakt, iż jest duża dostępność do studiów uzupełniających magisterskich a zdobycie tytułu magistra jest relatywnie łatwe do osiągnięcia. Respondenci biorący udział w pomiarze początkowym w większości (59,7%) zadeklarowali, iż chcą w przyszłości podjąć studia. W momencie wypełniania ankiety, nauki nie zamierzało kontynuować 12,2% badanych, zaś 28,1% badanych nie miało sprecyzowanej opinii na ten temat.

Tabela 18. Plany podjęcia studiów w przyszłości ze względu na formę ukończonych studiów drugiego stopnia

Czy rozważa Pan/Pani podjęcie w przyszłości studiów?		Stacjonarne	Niestacjonarne	Ogółem
Tak	Liczebność	1081	186	1267
	%	62,6	47,1	59,7
Nie	Liczebność	195	64	259
	%	11,3	16,2	12,2
Nie wiem	Liczebność	451	145	596
	%	26,1	36,7	28,1
Ogółem	Liczebność	1727	395	2122
	%	100,0	100,0	100,0

Analiza danych procentowych zawartych w Tabeli nr 18 wskazuje, iż studenci/absolwenci studiów stacjonarnych pierwszego stopnia częściej rozważają podjęcie studiów w przyszłości niż studenci/absolwenci studiów niestacjonarnych.

Natomiast respondenci ze studiów niestacjonarnych częściej nie chcą w przyszłości podejmować studiów lub nie mają zdania na ten temat w odniesieniu do respondentów ze studiów stacjonarnych.

4.9 Rodzaj studiów preferowany do wyboru w przyszłości

Tabela 19. Deklarowany rodzaj studiów preferowany do wyboru w przyszłości

Jaki rodzaj studiów wybrał(a)by Pan/i w przyszłości?	Liczebność N=1320	Procent obserwacji*
Nowy kierunek	370	28,0
Uzupełniające magisterskie	720	54,5
Podyplomowe	467	35,4
Doktoranckie	112	8,5

* Procenty nie sumują się do 100 – w pytaniu możliwy był wybór więcej niż jednej odpowiedzi

Rzetelna analiza tego pytania nie jest możliwa, ze względu na pojawienie się w kafeterii odpowiedzi „Nowy kierunek”, która nie jest tożsama ze studiami pierwszego stopnia. Ankiety zostały przygotowane w 2010 roku i w tym okresie pomyłka ta nie została zauważona. Badani, którzy ukończyli studia pierwszego stopnia jako formę kontynuowania studiów najczęściej wybierali studia uzupełniające magisterskie (54,5%) a następnie podyplomowe (35,4%). Nowy kierunek wybrałoby 28,0% respondentów a studia doktoranckie 8,5% badanych.

5. PODSUMOWANIE WYNIKÓW POMIARU POCZĄTKOWEGO STUDENTÓW/ABSOLWENTÓW STUDIÓW PIERWSZEGO STOPNIA

W pomiarze początkowym badania losów zawodowych absolwentów, którzy ukończyli studia pierwszego stopnia w 2011 roku wzięło udział 2 125 osób – 81,4% ukończyło studia stacjonarne zaś 18,6% studia niestacjonarne. Osoby wyrażające zgodę na udział w badaniu z rocznik 2010/2011 stanowią 63,2% spośród wszystkich absolwentów studiów pierwszego stopnia, którzy ukończyli studia w 2011 roku na Uniwersytecie Rzeszowskim.

Najliczniej chęć udziału w badaniach wyrażali studenci/absolwenci

Wydziału:

- Pedagogiczno-Artystycznego (18,3%),
- Ekonomii (12,8%),
- Wychowania Fizycznego (12,6%),
- Prawa i Administracji (12,5%).

Najmniej chęć udziału w badaniu zadeklarowali studenci/absolwenci

Wydziału:

- Międzywydziałowego Instytutu Filozofii (0,9%),
- Matematyczno-Przyrodniczego (1,0%),
- Sztuki (1,3%).

Zgoda na udział w badaniu

- Wśród absolwentów pierwszego stopnia, którzy wyrazili zgodę na udział w badaniu 75,9% to kobiety a 24,1% to mężczyźni,
- spośród badanych przeważali studenci/absolwenci studiów stacjonarnych (81,4%).

Aktywność zawodowa w trakcie studiów

- Praktyki nadobowiązkowe w trakcie studiów odbywało 7,6% ankietowanych,
- pracę w trakcie studiów podejmowało ogółem 58,2% badanych,

- praca, którą studenci podejmowali w trakcie studiów nie była zazwyczaj związana z kierunkiem studiów (ogółem 82,8% spośród badanych podejmujących pracę, N=1 229),
- pracę zgodną z wykształceniem w trakcie studiów wykonywało 17,2% badanych (procent liczony z ogółu osób podejmujących zatrudnienie w trakcie studiów N=1 229),
- działalność gospodarczą w trakcie studiów rozpoczęło 36 osób (1,7%) – 31 kobiet i 5 mężczyzn. Podjęcie działalności gospodarczej w przyszłości rozważa 38,2% ankietowanych.

Aktywność społeczna i edukacyjna w trakcie studiów

- Podczas studiów w działalność społeczną rozumianą jako udział w organizacjach studenckich, charytatywnych i wolontariat zaangażowało się 17,4% badanych,
- studia zagraniczne podejmowało ogółem 2,3% respondentów.

Ocena ukończonego kierunku studiów

- Ponad połowa badanych (58,6%), którzy ukończyli studia pierwszego stopnia na Uniwersytecie Rzeszowskim w roku akademickim 2010/2011 jeszcze raz dokonałaby wyboru tego samego kierunku studiów,
- najliczniej ponowny wybór kierunku deklarowali studenci/absolwenci kierunków:
  - pedagogika (203 na 360 osób),
  - ekonomia (198 na 272 osoby),
  - administracja (97 na 160 osób),
  - turystyka i rekreacja (86 na 184 osoby),
  - fizjoterapia (83 na 117osób),
- najczęściej wskazywanymi przyczynami rezygnacji z ponownego wyboru ukończonego kierunku jest:
  - oferta rynku dla absolwenta tego kierunku jest mało atrakcyjna (51,0%)
  - program kształcenia, który nie spełnia oczekiwań (40,4%).

Plany dotyczące chęci podjęcia studiów w przyszłości

- Ponad połowa badanych rozważa podjęcie studiów w przyszłości (ogółem 59,7%),
- preferowanym rodzajem studiów, najczęściej wybieranym przez osoby, które ukończyły studia pierwszego stopnia są studia drugiego stopnia (54,5%), następnie studia podyplomowe (35,4%).

6. CHARAKTERYSTYKA STUDENTÓW/ABSOLWENTÓW ROCZNIKA 2010/2011 KOŃCZĄCYCH STUDIA DRUGIEGO STOPNIA

Tabela 20. Absolwenci studiów drugiego stopnia z rocznika 2010/2011 ze względu na wydziały i zgodę na udział w badaniu losów zawodowych absolwentów Uniwersytetu Rzeszowskiego

	Liczba absolwentów Uniwersytetu Rzeszowskiego w roku akademickim 2010/2011 (stan na 30.11.2011 r. wg sprawozdania GUS S-10)* studia drugiego stopnia			Studenci/absolwenci rocznika 2010/2011, którzy wyrazili zgodę na udział w badaniu losów zawodowych absolwentów prowadzonym przez Biuro Karier UR			Procentowy udział badanych** w liczbie absolwentów UR 2010/2011 z danego Wydziału
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne	Ogółem	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne	Ogółem	
Wydział Biologiczno-Rolniczy	148	63	211	124	25	149	70,6
Wydział Ekonomii	167	178	345	112	31	143	41,5
Wydział Filologiczny	214	233	447	157	128	285	63,8
Wydział Matematyczno-Przyrodniczy	124	82	206	61	48	109	52,9
Wydział Medyczny	242	325	567	160	150	310	54,7
Wydział Pedagogiczno-Artystyczny	226	175	401	179	85	264	65,8
Wydział Prawa i Administracji	219	146	365	136	39	175	48,0
Wydział Socjologiczno-Historyczny	323	85	408	151	28	179	43,9
Wydział Sztuki	24	10	34	12	0	12	35,3
Wydział Wychowania Fizycznego	207	295	502	154	181	335	66,7
Zamiejscowy Wydział Biotechnologii	56	0	56	38	0	38	67,9
Międzywydziałowy Instytut Filozofii	27	0	27	6	0	6	22,2
Ogółem	1977	1592	3569	1290	715	2005	56,2

* Dane uzyskane w Dziale Kształcenia Uniwersytetu Rzeszowskiego

** Badani - osoby wyrażające zgodę na udział w badaniu

Studia drugiego stopnia w roku akademickim 2010/2011 ukończyło 3 569 osób. Spośród nich deklarację na udział w badaniu losów zawodowych absolwentów Uniwersytetu Rzeszowskiego wyraziło 2 005 osób co stanowi 56,2% ogółu absolwentów, którzy ukończyli studia drugiego stopnia w 2011 roku.

6.1 Płeć

Tabela 21. Płeć

Płeć	Liczebność	Procent
Mężczyzna	516	25,7
Kobieta	1489	74,3
Ogółem	2005	100

Pośród badanych, którzy ukończyli studia w 2011 roku na drugim stopniu i wyrazili chęć udziału w badaniach losów zawodowych absolwentów Uniwersytetu Rzeszowskiego przeważają kobiety – stanowią one niespełna 3/4 ogółu badanych. Mężczyźni to 25,7% biorących udział w pomiarze początkowym.

6.2 Wydział

Tabela 22. Wydział

Wydział	Liczebność	Procent
Wydział Biologiczno-Rolniczy	149	7,4
Wydział Ekonomii	143	7,1
Wydział Filologiczny	285	14,2
Wydział Matematyczno-Przyrodniczy	109	5,4
Wydział Medyczny	310	15,5
Wydział Pedagogiczno-Artystyczny	264	13,2
Wydział Prawa i Administracji	175	8,7
Wydział Socjologiczno-Historyczny	179	8,9
Wydział Sztuki	12	0,6
Wydział Wychowania Fizycznego	335	16,7
Zamiejscowy Wydział Biotechnologii	38	1,9
Międzywydziałowy Instytut Filozofii	6	0,3
Ogółem	2005	100

Najliczniej w badaniu losów zawodowych absolwentów z 2011 roku reprezentowane są wydziały: Wychowania Fizycznego, Medyczny, Filologiczny oraz Pedagogiczno-Artystyczny.

6.3 Kierunek studiów

Tabela 23. Badani ze względu na kierunek studiów

Kierunek	Częstość	Procent
Biologia	57	2,8
Rolnictwo	92	4,6
Ekonomia	143	7,1
Filologia angielska	66	3,3
Filologia germańska	71	3,5
Filologia polska	111	5,5
Filologia rosyjska	37	1,8
Fizyka techniczna	7	0,3
Matematyka	72	3,6
Edukacja techniczno-informatyczna	30	1,5
Fizjoterapia	176	8,8
Pielęgniarstwo	119	5,9
Położnictwo	15	0,7
Edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej	18	0,9
Pedagogika	246	12,3
Prawo	175	8,7
Archeologia	3	0,1
Historia	37	1,8
Socjologia	91	4,5
Politologia	48	2,4
Edukacja artystyczna w zakresie sztuki plastycznej	12	0,6
Turystyka i rekreacja	122	6,1
Wychowanie fizyczne	213	10,6
Biotechnologia	38	1,9
Filozofia	6	0,3
Ogółem	2005	100,0

Kierunki studiów, z których osoby najliczniej wyraziły chęć udziału w badaniu to: pedagogika (246 osób), wychowanie fizyczne (213 osób), fizjoterapia (176 osób), ekonomia (143 osoby), turystyka i rekreacja (122 osoby) oraz pielęgniarstwo (119 osób).

6.4 Poziom kształcenia

Tabela 24. Poziom kształcenia

Poziom kształcenia	Liczebność	Procent
Studia II stopnia	1762	87,9
Jednolite studia magisterskie	243	12,1
Ogółem	2005	100

Do absolwentów studiów drugiego stopnia zalicza się osoby, które ukończyły dwuletnie studia drugiego stopnia jak i osoby, które ukończyły pięcioletnie, jednolite studia magisterskie – stanowią one 12,1% osób wyrażających zgodę na udział w badaniu losów zawodowych absolwentów Uniwersytetu Rzeszowskiego, którzy ukończyli w 2011 roku studia drugiego stopnia.

6.5 Forma studiów

Tabela 25. Tryb studiów

Tryb studiów	Liczebność	Procent
Stacjonarne	1290	64,3
Niestacjonarne	715	35,7
Ogółem	2005	100

Respondenci wyrażający zgodę na udział w badaniu w większości ukończyli studia stacjonarne (64,3%).

7. WYNIKI POMIARU POCZĄTKOWEGO STUDENTÓW/ABSOLWENTÓW STUDIÓW DRUGIEGO STOPNIA ROCZNIKA 2010/2011

Do formularza zgody na udział w badaniach dołączono krótki kwestionariusz w celu zebrania podstawowych informacji o aktywności zawodowej i społecznej podejmowanej w trakcie studiów, a także o dalszych planach edukacyjnych studentów/absolwentów.

7.1 Praca w trakcie studiów

Tabela 26. Podejmowanie pracy w trakcie studiów ze względu na płeć

Czy podczas studiów podejmował/a Pan/Pani pracę?		Płeć		
		Mężczyzna	Kobieta	Ogółem
Tak, praca związana z kierunkiem studiów	Liczebność	98	445	543
	%	19,1	29,9	27,1
Tak, praca niezwiązana z kierunkiem studiów	Liczebność	294	595	889
	%	57,2	40,0	44,4
Nie	Liczebność	129	475	604
	%	25,1	31,9	30,2
Ogółem	Liczebność	514	1489	2003
	%	101,4*	100,8*	101,7*

*Procenty nie sumują się do 100,0% ze względu na możliwość wyboru dwóch odpowiedzi - zarówno pracy związanej z kierunkiem studiów jak i pracy niezwiązanej z kierunkiem studiów.

Studenci/absolwenci drugiego stopnia, którzy ukończyli kształcenie w 2011 roku w trakcie studiów w większości podejmowali pracę (71,5%). Spośród osób, które pracowały w trakcie studiów w większości podejmowana aktywność zawodowa nie była związana z kierunkiem studiów (ogółem 44,4% badanych; 62,1% spośród ogółu osób podejmujących zatrudnienie w trakcie studiów, procent z N=1 432). Doświadczenia zawodowego nie zdobywało 30,2% ankietowanych.

7.2 Udział w praktykach nadobowiązkowych

Tabela 27. Podejmowanie praktyk nadobowiązkowych w trakcie studiów ze względu na płeć

Czy podczas studiów podejmował/a Pan/Pani praktyki nadobowiązkowe?		Płeć		
		Mężczyzna	Kobieta	Ogółem
Tak	Liczebność	82	283	365
	%	16,0	19,1	18,3
Nie	Liczebność	431	1201	1632
	%	84,0	80,9	81,7
Ogółem	Liczebność	513	1484	1997
	%	100,0	100,0	100,0

Praktyki ponadprogramowe to dobra okazja do zmierzenia się z aspektami związanymi z dyscypliną pracy i kształtowaniem praktycznych umiejętności potrzebnych w miejscu pracy. Osoby kończące w 2011 roku studia drugiego stopnia w trakcie studiów w zdecydowanej większości nie korzystało z takiej formy własnego rozwoju zawodowego. Tylko 18,3% ogółu badanych z tego poziomu kształcenia odbyło praktyki nadobowiązkowe.

7.3 Studia za granicą

Tabela 28. Podejmowanie studiów za granicą ze względu na płeć

Czy studiował/a Pan/Pani za granicą (np. w ramach programu Erasmus)		Płeć		
		Mężczyzna	Kobieta	Ogółem
Tak	Liczebność	22	53	75
	%	4,3	3,6	3,7
Nie	Liczebność	491	1435	1926
	%	95,7	96,4	96,3
Ogółem	Liczebność	513	1488	2001
	%	100,0	100,0	100,0

Niezbyt dużą popularnością cieszyły się studia zagraniczne. W tej formie praktyk w trakcie studiów uczestniczyło 3,7% badanych.

7.4 Aktywność społeczna w czasie studiów

Tabela 29. Zaangażowanie w działalność społeczną w trakcie studiów ze względu na płeć

Czy podczas studiów prowadzi/a Pan/Pani działalność społeczną (np. organizacje studenckie, charytatywne, wolontariat, inne)?		Płeć		
		Mężczyzna	Kobieta	Ogółem
Tak	Liczebność	112	288	400
	%	21,8	19,4	20,0
Nie	Liczebność	402	1200	1602
	%	78,2	80,6	80,0
Ogółem	Liczebność	514	1488	2002
	%	100,0	100,0	100,0

Studenci/absolwenci drugiego stopnia w większości nie poświęcali swojego czasu w trakcie studiów na działalność społeczną (4/5 badanych). Spośród badanych 1/5 zadeklarowała, iż w trakcie studiów działała aktywnie w organizacjach studenckich, charytatywnych, wolontariacie lub innych formach działalności społecznej.

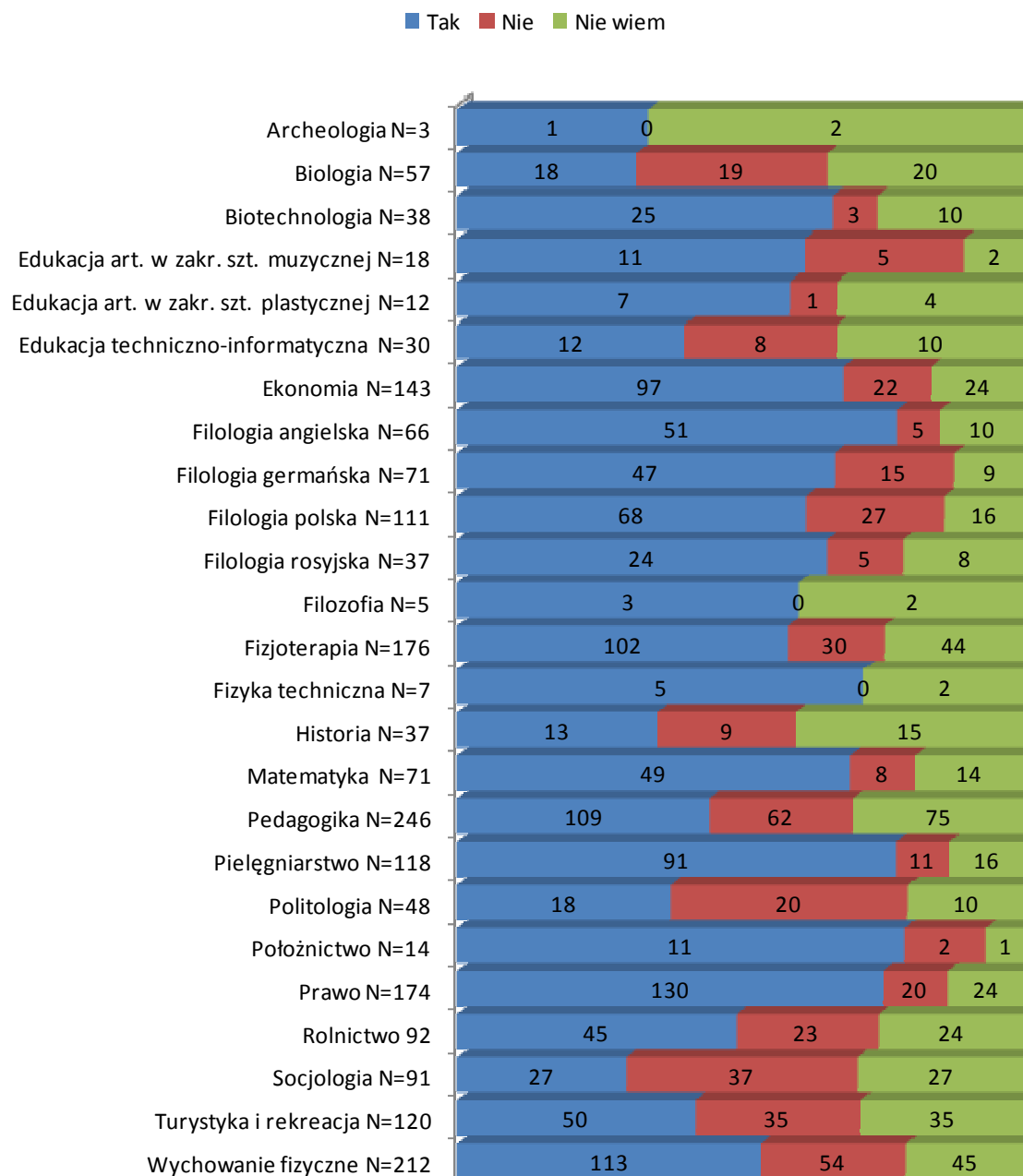
7.5 Ponowny wybór ukończonego kierunku studiów

Tabela 30. Deklaracja ponownego wyboru kierunku studiów ze względu na płeć

Czy z perspektywy czasu wybrał(a)by Pan/Pani ponownie ten sam kierunek studiów?		Płeć		
		Mężczyzna	Kobieta	Ogółem
Tak	Liczebność	278	849	1127
	%	54,1	57,2	56,4
Nie	Liczebność	113	308	421
	%	22,0	20,8	21,1
Nie wiem	Liczebność	123	326	449
	%	23,9	22,0	22,5
Ogółem	Liczebność	514	1483	1997
	%	100,0	100,0	100,0

Zadowolenie z ukończonego kierunku to jeden ze wskaźników jakości kształcenia otrzymanego na Uniwersytecie Rzeszowskim. Ponad połowa badanych (56,4%) ponownie wybrałaby ukończony w 2011 roku kierunek studiów. Drugi raz tego kierunku nie wybrałoby 21,1% badanych. Odsetek osób niezdecydowanych kształtuje się na poziomie 22,5%.

Wykres 2. Czy z perspektywy czasu wybrał(a)by Pan(i) ponownie ukończony w 2011 roku kierunek studiów?

Analizując odpowiedzi związane z deklaracją ponownego wyboru kierunku ukończonego w 2011 roku najwyższe liczebności osób, które z perspektywy czasu jeszcze raz wybrałyby ten sam kierunek studiów to absolwenci prawa (130 na 174 osoby), wychowania fizycznego (113 na 212 osób), pedagogiki (109 na 246 osób), fizjoterapii (102 na 176 osób) oraz ekonomii (97 na 143 osoby).

Odnosząc się do różnej liczebności osób biorących udział w badaniu i ich udział w ogóle studentów absolwentów danego rocznika ze względu na kierunki należy zaznaczyć, iż z wielką ostrożnością należy formułować porównania między poszczególnymi kierunkami. W wielu przypadkach dokonanie porównania będzie nieuprawnione.

7.6 Motywy rezygnacji z ponownego wyboru ukończonego kierunku studiów

Tabela 31. Przyczyny rezygnacji z wyboru ukończonego kierunku studiów

Przyczyny rezygnacji z wybranego kierunku studiów	Liczebność N=877	Procent obserwacji*
Kierunek studiów wybrałem/am przypadkowo (nieprzemyślany wybór)	129	14,7
Nie dostałem/am się na pożądaną przez mnie kierunek	105	12,0
Program kształcenia nie spełnił moich oczekiwań	232	26,5
Oferta rynku dla absolwenta tego kierunku jest mało atrakcyjna	541	61,7
Inne przyczyny	55	6,3

* Procenty nie sumują się do 100 – w pytaniu możliwy był wybór więcej niż jednej odpowiedzi

Badani, którzy nie wybraliby ponownie ukończonego kierunku studiów mieli możliwość wskazania swojego uzasadnienia. Najczęściej określali, iż oferta rynku pracy dla absolwentów po ich kierunku jest mało atrakcyjna oraz argumentowali, iż program kształcenia nie był zgodny z ich oczekiwaniami.

Tabela 32. Przyczyny rezygnacji z kierunku studiów samodzielnie udzielone przez badanych

Inne udzielone odpowiedzi	Liczebność
Brak pracy	10
Nieadekwatny sposób organizacji studiów	9
Pozostałe, różne powody	7
Niskie zarobki	5
Zmiana zainteresowań	2
Ogółem	33

Nie wszystkie osoby, które zaznaczyły odpowiedź „Inne przyczyny” wpisały swoje odpowiedzi. Spośród tych, które pozostawiły swoje odpowiedzi największa liczba badanych określiła, iż nie wybraliby ponownie ukończonego w 2011 roku

kierunku studiów ze względu na brak pracy (10 osób), nieadekwatny sposób organizacji studiów (9 osób), niskie zarobki (5 osób) oraz zmianę zainteresowań (2 osoby).

7.7 Plany odnoszące się do założenia działalności gospodarczej

Tabela 33. Plany związane z założeniem własnej działalności gospodarczej ze względu na płeć

Czy rozważa Pan/Pani założenie w przyszłości własnej działalności gospodarczej?		Płeć		
		Mężczyzna	Kobieta	Ogółem
Tak	Liczebność	249	543	792
	%	48,9	36,7	39,8
Nie	Liczebność	45	198	243
	%	8,8	13,4	12,2
Nie wiem	Liczebność	212	726	938
	%	41,7	49,1	47,2
Prowadzę już działalność gospodarczą	Liczebność	3	13	16
	%	0,6	0,9	0,8
Ogółem	Liczebność	509	1480	1989
	%	100,0	100,0	100,0

Analiza danych procentowych zawartych w Tabeli nr 34 wskazuje, iż więcej niż co drugi badany student/absolwent studiów drugiego stopnia planuje w przyszłości założyć własną działalność gospodarczą. Jednakże najwyższy odsetek udzielonych odpowiedzi uzyskało stwierdzenie, iż badani nie są jeszcze zdecydowani czy podejmą w przyszłości taką inicjatywę (47,2%).

7.8 Chęć kontynuowania studiów w przyszłości

Tabela 34. Deklaracja podjęcia studiów w przyszłości ze względu na płeć

Czy rozważa Pan/Pani podjęcie w przyszłości studiów?		Płeć		
		Mężczyzna	Kobieta	Ogółem
Tak	Liczebność	312	968	1280
	%	61,1	65,2	64,2
Nie	Liczebność	87	174	261
	%	17,0	11,7	13,1
Nie wiem	Liczebność	112	342	454
	%	21,9	23,0	22,8
Ogółem	Liczebność	511	1484	1995
	%	100,0	100,0	100,0

Respondenci studiów drugiego stopnia w zdecydowanej większości rozważają podjęcie studiów w przyszłości (64,2%). Najczęściej badani wskazywali, iż studia, które chcieliby podjąć to studia uzupełniające magisterskie. Przy konstrukcji kwestionariusza w 2010 roku nie zauważono, iż zakresy odpowiedzi na siebie zachodzą. W związku z tym odpowiedzi nie dają klarownego obrazu co do rodzaju studiów, które badani chcieliby podjąć w przyszłości.

7.9 Rodzaj studiów preferowany do wyboru w przyszłości

Tabela 35. Deklarowany rodzaj studiów preferowany do wyboru w przyszłości

Jaki rodzaj studiów wybrał(a)by Pan/i w przyszłości?	Liczebność N=1342	Procent obserwacji*
Nowy kierunek	482	35,9
Uzupełniające magisterskie	637	44,5
Podyplomowe	221	16,5
Doktoranckie	56	4,2

* Procenty nie sumują się do 100 – w pytaniu możliwy był wybór więcej niż jednej odpowiedzi

8. PODSUMOWANIE WYNIKÓW POMIARU POCZĄTKOWEGO STUDENTÓW /ABSOLWENTÓW STUDIÓW DRUGIEGO STOPNIA

W pomiarze początkowym badania losów zawodowych absolwentów studiów drugiego stopnia z rocznika 2010/2011 uczestniczyło 2 005 studentów/absolwentów, co stanowi 56,2% ogółu absolwentów kończących studia drugiego stopnia w 2011 roku.

Najliczniej chęć udziału w badaniach wyrażali studenci/absolwenci wydziałów:

- Wychowania Fizycznego (16,7%),
- Medycznego (15,5%),
- Filologicznego (14,2%),
- Pedagogiczno-Artystycznego (13,2%).

Najślabiej chęć udziału w badaniu zadeklarowali studenci/absolwenci wydziałów:

- Międzywydziałowego Instytutu Filozofii (0,3%),
- Sztuki (0,6%),
- Zamiejscowego Wydziału Biotechnologii (1,9%).

Zgoda na udział w badaniu

- Ogółem na udział w badaniu wyraziło zgodę 56,2% absolwentów w tym ponad trzy razy więcej kobiet (74,3%) niż mężczyzn (25,7%),
- przeważali studenci/absolwenci studiów drugiego stopnia (87,9%), zaś studia jednolite magisterskie ukończyło 12,1% ankietowanych,
- zdecydowana większość osób kończyła studia w trybie stacjonarnym (64,3%).

Aktywność zawodowa w trakcie studiów

- Udział w praktykach nadobowiązkowych zadeklarowało 18,3% badanych,
- pracę w trakcie studiów podejmowało ogółem 71,5% badanych,

- praca, którą studenci podejmowali w trakcie studiów nie była zazwyczaj związana z kierunkiem studiów (62,1% badanych spośród osób, które podejmowały zatrudnienie, N=1 432),
- pracę zgodną z wykształceniem w trakcie studiów wykonywało 27,1% badanych (37,9% spośród osób podejmujących zatrudnienie w trakcie studiów, procent z N=1 432),
- działalność gospodarczą w trakcie studiów rozpoczęło 0,8% ogółu badanych (16 osób) zaś 39,8% rozważa możliwość założenia firmy w przyszłości.

Aktywność społeczna i edukacyjna w trakcie studiów

- Podczas studiów w działalność społeczną, rozumianą jako udział w organizacjach studenckich, charytatywnych i wolontariat zaangażowało się 20,0% badanych,
- studia zagraniczne podejmowało ogółem 3,7% badanych.

Ocena ukończonego kierunku studiów

- Ponad połowa uczestników (56,4%) pomiaru początkowego jeszcze raz dokonałaby wyboru kierunku studiów, ukończonego w 2011 roku,
- najliczniej ponowny wybór kierunku deklarowali studenci/absolwenci:
  - prawa (130 na 174 osoby),
  - wychowania fizycznego (113 na 212 osób),
  - pedagogiki (109 na 246 osób),
  - fizjoterapii (102 na 176 osób)
  - ekonomii (97 na 143 osoby).
- najczęściej wskazywanymi przyczynami rezygnacji z ponownego wyboru ukończonego w 2011 kierunku jest:
  - mało atrakcyjna oferta rynku pracy po ukończeniu kierunku (61,7%),
  - program kształcenia, który nie spełnia oczekiwań (26,5%).

Plany dotyczące chęci podjęcia studiów w przyszłości

- Większość osób biorących udział w badaniu rozważa podjęcie studiów w przyszłości (ogółem 64,2%),

- preferowanym rodzajem studiów, z których badani chcieliby skorzystać w przyszłości są studia uzupełniające magisterskie (44,5%).

ANEKS

SPIS TABEL

Tabela 1. Absolwenci Uniwersytetu Rzeszowskiego w roku akademickim 2010/2011	11
Tabela 2. Absolwenci studiów pierwszego stopnia z rocznika 2010/2011 ze względu na wydziały i zgodę na udział w badaniu losów zawodowych absolwentów Uniwersytetu Rzeszowskiego	13
Tabela 3. Płeć.....	14
Tabela 4. Wydział	14
Tabela 5. Kierunek studiów.....	15
Tabela 6. Forma studiów.....	16
Tabela 7. Podejmowanie pracy w trakcie studiów ze względu na płeć	17
Tabela 8. Podejmowanie praktyk nadobowiązkowych w trakcie studiów ze względu na płeć	18
Tabela 9. Podejmowanie studiów za granicą ze względu na płeć	18
Tabela 10. Zaangażowanie w działalność społeczną w trakcie studiów ze względu na płeć	19
Tabela 11. Prowadzenie działalności społecznej ze względu na rodzaj ukończonych studiów pierwszego stopnia	19
Tabela 12. Deklaracja ponownego wyboru kierunku studiów ze względu na płeć	20
Tabela 13. Ponowny wybór kierunku studiów ze względu na rodzaj ukończonych studiów pierwszego stopnia	20
Tabela 14. Przyczyny rezygnacji z ponownego wyboru ukończonego kierunku studiów	23
Tabela 15. Inne przyczyny rezygnacji z kierunku studiów samodzielnie udzielone przez badanych	24
Tabela 16. Plany związane z założeniem własnej działalności gospodarczej ze względu na płeć.....	24
Tabela 17. Deklaracja podjęcia studiów w przyszłości ze względu na płeć	25
Tabela 18. Plany podjęcia studiów w przyszłości ze względu na formę ukończonych studiów drugiego stopnia	25
Tabela 19. Deklarowany rodzaj studiów preferowany do wyboru w przyszłości	26
Tabela 20. Absolwenci studiów drugiego stopnia z rocznika 2010/2011 ze względu na wydziały i zgodę na udział w badaniu losów zawodowych absolwentów Uniwersytetu Rzeszowskiego	30
Tabela 21. Płeć.....	31
Tabela 22. Wydział	31
Tabela 23. Badani ze względu na kierunek studiów	32
Tabela 24. Poziom kształcenia.....	33
Tabela 25. Tryb studiów.....	33
Tabela 26. Podejmowanie pracy w trakcie studiów ze względu na płeć	34
Tabela 27. Podejmowanie praktyk nadobowiązkowych w trakcie studiów ze względu na płeć	35
Tabela 28. Podejmowanie studiów za granicą ze względu na płeć	35
Tabela 29. Zaangażowanie w działalność społeczną w trakcie studiów ze względu na płeć	36

Tabela 30. Deklaracja ponownego wyboru kierunku studiów ze względu na płeć	36
Tabela 31. Przyczyny rezygnacji z wyboru ukończonego kierunku studiów	38
Tabela 32. Przyczyny rezygnacji z kierunku studiów samodzielnie udzielone przez badanych	38
Tabela 33. Plany związane z założeniem własnej działalności gospodarczej ze względu na płeć.....	39
Tabela 34. Deklaracja podjęcia studiów w przyszłości ze względu na płeć	39
Tabela 35. Deklarowany rodzaj studiów preferowany do wyboru w przyszłości	40

SPIS RYSUNKÓW I WYKRESÓW

Rysunek 1. Etapy procesu badawczego	10
Wykres 1. Czy z perspektywy czasu wybrał(a)by Pan(i) ponownie ukończony w 2011 roku kierunek studiów?	22
Wykres 2. Czy z perspektywy czasu wybrał(a)by Pan(i) ponownie ukończony w 2011 roku kierunek studiów?	37